

1. Okul Öncesi Eğitim Kurumları ve Öğretmenler için Öneriler

1.1. Uzaktan Eğitim Sürecinin Desteklenmesine Yönelik Öneriler

Öneri 1: Uzaktan eğitim içerikleri hazırlanırken sosyal bağların ve çocuklarla kurulacak ilişkinin desteklenmesine özen gösterilebilir.

- İlk haftalar boyunca akademik hedeflerin önceliklendirilmesi yerine ebeveynler, öğretmen ve çocuklar arasında ilişki kurmaya odaklanılması önemlidir.
- Çocukların ve ebeveynlerin ilk haftalarda birbirleriyle tanışmaları için kısa görüşmeler düzenlenebilir.
- Eğitimin ilk haftaları, çocuğun okul etkinlikleri/dersleri hakkında bilgi alması ve öğretmeniyle arkadaşlarını tanıması için kullanılabilir.
- Öğretmenlerin özellikle ilk haftalarda ebeveyn ve çocukla birlikte görüşmeler yapması, çocukların ebeveynleriyle birlikte katıldıkları küçük grup çalışmaları düzenlenmesi önemlidir.

Öneri 2: Ailelerin yakından tanınması, ihtiyaçlarının ve imkânlarının öğrenilmesi önceliklendirilebilir.

- İlk haftalarda ebeveynlerle tanışmak, okulu tanıtmak, planlamalar hakkında bilgi için öncelikle büyük grup halinde öğretmen, idareciler, rehber öğretmen ve ebeveynler bir araya gelebilir. Ardından öğretmenler ebeveynlerle bireysel toplantılar yapabilir.
- Ailelerin ihtiyaçları ve imkânları değerlendirilerek uzaktan eğitim sürecinde ebeveynlerle ve çocuklarla hangi iletişim aracıyla ve günün hangi saatlerinde iletişim kurulacağı belirlenebilir.
- Ailelerin yakından tanınması öğretmenin bilmesi gereken çeşitli konularda, örneğin aile bireylerinin hastalık durumları gibi, bilgi edinmesini kolaylaştırabilir.
- Ebeveynlerin bu süreçte çocuğu doğru şekilde destekleyebilmesi için yapabileceklerine ilişkin yeterli bilgi ve beceriye sahip olması çok önemlidir. Okul öncesi eğitim kurumları, ebeveynlere yönelik uzaktan eğitime ilişkin kısa eğitimler ve yazılı kaynaklar aracılığıyla onların yeterliliklerini arttırabilirler. Kurumlar ebeveynlere çocukların gelişimini desteklemek için faydalanacakları etkinlik içerikleri, oyun önerileri, çevrimiçi eğitim programları gibi kaynakları ulaştırabilirler.

Öneri 3: Uzaktan eğitim etkinliklerinin içerikleri zenginleştirilebilir ve evde oyun temelli öğrenme imkânları yaratacak nitelikte hazırlanabilir.

- Uzaktan eğitim içerikleri çocukların bedensel, zihinsel, dil, sosyal ve duygusal gelişimini destekleyecek nitelikte çeşitlendirilebilir.
- Çocukların hareket ihtiyacının karşılanması için canlı buluşmalarda hareketli oyunlar oynanabilir, hareketli oyun videoları hazırlanabilir ya da evde oynanabilecek hareketli oyun örnekleri ailelerle yazılı olarak paylaşılabilir.
- Uzaktan eğitim içerikleri çocukların anlayabileceği ve dikkatlerini çekebilecek nitelikte olmalıdır. Bu nedenle eğlenceli olmasına özen gösterilebilir, mizah eklenebilir ve konu çocuk için çekici hale getirilebilir.
- Öğretmen tarafından çekilen asenkron (aynı anda çocuğun olmadığı) videoların etkileşimli hale getirilebilmesi için öğretmenin çocuklara soru sorduğu, cevap vermeleri için zaman verdiği, dinlediği, düşündürttüğü, çocuğu harekete geçirecek içerikler hazırlanabilir.
- Okul öncesi çocuklarının uzun süre ekran karşısında tutacak içerikler yerine evde oyun temelli ve yaparak-yaşayarak öğrenme imkânlarını arttıracak içerikler sunulabilir.
- Evde yapılacak etkinliklerin evde bulunan materyallere göre şekillenmesi, ailelere malzeme temini konusunda kolaylık sağlayacak ve etkinliklerin sınıftaki tüm çocuklar tarafından yapılmasını sağlayacaktır.

Öneri 4: Uzaktan eğitim sürecinde çocuklarla bireysel görüşmeler ve küçük grup çalışmaları yapılabilir.

- Haftada bir kez bütün çocuklar büyük grup olarak bir araya gelebilir. Bunun dışında, buluşmalarda çocuk sayısı sınırlandırılarak her hafta çocukların arkadaşlarıyla iki üç kişilik gruplar halinde bir araya gelerek sohbet edecekleri ya da serbest oyun oynayacakları çevrimiçi buluşmalar düzenlenebilir.
- Öğretmenler haftada bir kez çocuklarla bireysel görüşmeler yaparak çocuklarla sohbet edebilir, aralarındaki iletişimi güçlendirebilir ve çocuğun ihtiyaçlarını, ilgilerini keşfetmeye odaklanabilirler.

Öneri 5: Öğretmenler uzaktan eğitim ile çocukların farklı gelişim alanlarını nasıl destekleyecekleri ve çocukların ihtiyaçlarını bu planlara dâhil etmelerinin önemine yönelik bilgilendirilebilir.

Öneri 6: Öğretmenlerin teknolojik araçlar ve çevrimiçi uygulamaları kullanma bilgileri arttırılabilir.

Öneri 7: Çocuğun bireysel gelişim takibinin süreç boyunca yapılması çok önemlidir. Çocuklara yönelik bilgiler ailelerden çeşitli yöntemlerle (çocuklara ait çalışmalar, videolar, ses kaydı vb.) düzenli olarak alınarak bireysel gelişim takibi süreç boyunca yapılabilir.

1.2. Okul Ortamının Güvenli Hale Getirilmesine Yönelik Öneriler

Öneri 1: Okul ortamının güvenliği için çeşitli önlemler alınabilir ve düzenlemeler yapılabilir.

- Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan genelge, rehber ve kriterler doğrultusunda okulların sahip olduğu şartlar değerlendirilebilir ve okulların altyapıları herkesin güvende olacağı şekilde yüz yüze eğitimin başlaması için iyileştirilebilir.
- Havalandırma sistemlerinin, tuvaletler ve sınıflar için dışarıdan hava akışı sağlayacak şekilde yenilenmesi önerilmektedir. Havalandırma sistemleri yetersiz kaldığında pencereler sık sık açılabilir ve kapalı ortamlar havalandırılabilir.
- Okulun özellikle kapı, trabzan, musluklar, tuvaletler ve sıralar gibi çok dokunulan yüzeylerinin sık sık temizlenmesi önemlidir.
- Salgına karşı daha savunmasız olan çalışanlar (ileri yaş ve kronik hastalıkları olan kişiler) tespit edilebilir ve bu kişilere evden çalışma imkânı verilebilir.
- Hijyen, öksürme ve hapşırma kuralları, maske kullanımı, fiziksel mesafe önlemleri, açık ve kapalı alanların kullanımı, güvenli beslenme yöntemleri gibi konularda öğretmenler, çocuklar ve ebeveynler bilgilendirilebilir.
- Okuldaki her bir kişinin sağlığının korunması için tüm personelin okula başlamadan önce Covid-19 testi yaptırması önceliklendirilebilir.

Öneri 2: Okul ortamı ve nüfus yoğunluğu fiziksel mesafe kurallarına uygun hareket edilmesi için yeniden düzenlenebilir.

- Okuldaki her alan fiziksel mesafe kurallarına uygun şekilde kullanılması için yeniden düzenlenmelidir. Sınıflarda masaların birbirinden 1.5 metre aralıklarla yerleştirilmesi önerilmektedir. Okullarda spor salonu ya da müzik odası olarak kullanılan büyük alanların sınıf olarak değerlendirilmesi de düşünülebilir.
- Fiziksel mesafe kurallarına uygun şekilde çocukların hareket edebilmesi için okullarda aynı anda bulunan çocuk sayısı azaltılabilir. Aynı sınıfta bulunan çocukların aynı anda hep birlikte okulda olmaları yerine bir sınıfın iki gruba bölünerek bir grubun sabah diğer grubun öğleden sonra okula gelmesi ya da bu iki grubun haftanın farklı günlerinde okulda bulunmaları sağlanabilir.
- Okul giriş ve çıkışlarında oluşabilecek yoğunluğu azaltmak için ise her sınıf için farklı giriş ve çıkış saatleri belirlenebilir.
- Çocukların temas kurduğu kişi sayısının azalması için ortak alanlar her sınıfın farklı sınıflarla etkileşim kurmayacağı şekilde kullanılabilir.
- Yemeklerin sınıfta yenmesi, yenemiyorsa ortak alanları aynı anda kullanan çocuk sayısını azaltmak için yemek saatlerinin farklı sınıflar için yeniden düzenlenmesi önemlidir.

Öneri 3: Okulda maske kullanımına özen gösterilebilir.

- Okul çalışanlarının ve çocukların özellikle okulun kapalı alanlarında maske kullanımı en önemli güvenlik önlemlerinden biridir. Öğretmenlerin maskenin yanında yüz siperliği ve eldiven kullanmaları da önerilmektedir.
- Okullarda gün içerisinde çocuklara yönelik açık alanlarda maske çıkarma molaları düzenlenmesi önemlidir. Maske çıkarma molalarında çocukların ve çalışanların fiziksel mesafe kurallarına uymaları gerekmektedir.

Öneri 4: Salgının yayılmasını önlemek için açık hava alanlarının kullanılması önceliklendirilebilir.

- Bahçe ve diğer açık hava alanları sık sık ders alanı olarak kullanılabilir.
- Çocukların açık alanda vakit geçirirken birbirleriyle temas etmedikleri sporlara ve oyunlara yönelmeleri önemlidir.
- Açık alanda vakit geçirdikten sonra sınıflara dönerken ellerin mutlaka dezenfekte edilmesi gerekmektedir.

Öneri 5: Okula ulaşım için güvenli yollar tercih edilmesi önemlidir.

- Okula ulaşım yakın mesafelerde yürüyerek sağlanabilir. Daha uzak mesafelerde ise toplu taşıma yerine okul servisi tercih edilebilir. Özellikle okula yürüme mesafesinden daha uzakta oturan öğretmenler, çalışanlar ve öğrenciler için servis hizmeti sunulması çok önemlidir. Okul servislerini de güvenli hale getirmek için havalandırmalarının iyileştirilmesi, az kapasite ile ulaşım sağlanması, serviste maske kullanılması ve fiziksel mesafenin korunmasına özen gösterilebilir. Servislere iniş ve binişlerde el dezenfektanı kullanılması ve ardından ellerin su ve sabunla yıkanması gerekir.
- Çocukların ve okul çalışanlarının günlük ateş ölçümlerinin yapılması ve sağlık durumlarının takip edilmesi önemlidir. Herhangi bir halsizlik veya farklı bir semptom görüldüğünde çalışanların ve çocukların evde dinlenmelerinin sağlanması önemli görülmektedir.

Öneri 6: Salgın boyunca uzaktan eğitim yöntemlerinin ve yüz yüze eğitimin birbirini destekleyecek şekilde yürütüleceği alternatif bir model hayata geçirilebilir. Yüz yüze eğitim uygulamalarının yanında çocuklar bazı derslere uzaktan eğitim araçlarıyla devam edebilir ve yüz yüze eğitimin süresi azaltılabilir. Akademik yıl kısaltılabilir, müfredatın konu çeşitliliği yoğunluğu azaltılarak temel bazı konulara odaklanılabilir.

2. Ailelere Yönelik Öneriler

2.1. Uzaktan Eğitim Sürecinin Desteklenmesine Yönelik Öneriler

1. Uzaktan eğitim sürecinde ebeveynler çocuğu, hangi zamanlarda hangi etkinliklerin olacağı ve bu etkinliklere çocuğun nasıl katılacağı konusunda bilgilendirebilirler.
2. Çocuğun uzaktan eğitim ile ilgili etkinliklere katılabilmesi için mümkünse evde ayrı bir oda ayrılabilir. Ayrı bir oda ayrılamıyorsa, en azından odanın bir bölümü çocuğa ayrılabilir ve çocuk etkinlik yaparken odada sessiz olunabilir.
3. Çocuğun gün içerisinde yapacakları önceden belirlenerek yeni düzene uyum sağlaması desteklenebilir. Uyku, yemek ve oyun saatleri, etkinlik zamanları, okulla ilgili ve ev içi sorumluluklarını yerine getirebileceği zamanlar planlanabilir. Oluşturulan bu düzenin sık sık değişmemesi, anne ve baba tarafından tutarlı şekilde desteklenip takip edilmesi, çocuğun kendini güvende hissetmesi için önemlidir.
4. Çocuğun dikkatini dağıtacak malzemeler ortadan kaldırılabilir ve etkinliklere odaklanması için uygun ortam yaratılabilir. Örneğin, telefonlar ortadan kaldırılabilir ve televizyon kapatılabilir.
5. Çocuğun öğretmeni ve arkadaşlarıyla tanışabileceği veya sosyalleşebileceği uzaktan/ çevrimiçi etkinliklere katılması için çocuk teşvik edilebilir.
6. Ebeveynler çevrimiçi buluşmalar sırasında çocukla birlikte olabilir ve öğretmenin önerileriyle evde çocukla çeşitli etkinlikler yapabilirler.
7. Çocuğun gün içerisinde ekran karşısında geçirdiği süre takip edilebilir ve ekrana maruz kalma süresi günde bir saati geçmeyecek şekilde düzenlenebilir. Çevrimiçi etkinliklerin çocuklar için önerilen günlük ekran süresi göz önünde bulundurularak düzenlenmesi ve çocukların uzun saatler boyunca ekran karşısında kalmamasına özen gösterilmesi önemlidir.
8. Çocukların gün içerisinde güvenli açık alanlarda (varsa bahçe ya da evin yakınında bir park, oyun alanı gibi), virüsten korunma önlemleri gözetilerek vakit geçirmeleri, oyunlar oynamaları ve enerjilerini atmaları sağlanabilir.
9. Uzaktan eğitim sürecinde evde de çocukların hareket etme ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri ve enerjilerini doğru şekilde harcayabilecekleri atma, yakalama, koşma, atlama, zıplama gibi hareketler yapabilecekleri oyunlar oynamaları sağlanabilir.

2.2. Çocukların Okula Uyum Sürecinde Desteklenmesine Yönelik Öneriler

Öneri 1: Çocuklara COVID-19 hastalığının ne olduğu basit bir dille, resimler çizerek anlatılabilir, belirtileri hakkında bilgi verilebilir ve hastalıktan korunmak için alınması gereken önlemler açıklanabilir.

- COVID-19 hastalığının insanlarda ateş, öksürük, ishal, nefes darlığına sebep olabildiği açıklanabilir.
- Hastalığın daha fazla yayılmaması için tüm tedbirlere özenle uyulmasının önemi vurgulanabilir. Bunun için ellerin sık sık yıkanması, maske takılması, insanlarla bir arada bulunurken mesafe bırakılmasının virüsten korunmak için gerekli olduğundan bahsedilebilir.
- Çocuklardan ateş, öksürük veya nefes almakta güçlük hissettiklerinde bu durumu okulda öğretmenleriyle evde ise ebeveynleriyle hemen paylaşmaları istenebilir.

Öneri 2: Çocuğun okula gitmesinin, öğretmeniyle ve arkadaşlarıyla bir araya gelmesinin onun gelişimi, kendini iyi hissetmesi, eğlenmesi, öğrenmesi ve oyun oynaması için önemli olduğu açıklanarak çocuk okula dönüş konusunda yüreklendirilebilir. Okula dönüşü, çocuk için bir zorunluluk olarak ifade etmek yerine, okulda arkadaşları ve öğretmeniyle birlikte kitap okuyacağı, resim yapacağı ve oyunlar oynayacağı anlatılarak okulun çocuk için çekici hale gelmesi sağlanabilir. Okul çalışanlarının ve çocukların özellikle okulun kapalı alanlarında maske kullanımı en önemli güvenlik önlemlerinden biridir. Öğretmenlerin maskenin yanında yüz siperliği ve eldiven kullanmaları da önerilmektedir.

Öneri 3: Okul ortamı çocuklara tanıtılabilir.

- Çocuğa hangi saatler arasında okulda olacağı, onu kimin okula getirip götüreceği açıklanabilir.
- Çocuğun okulu ebeveynleriyle tanıyabilmesi için, okuldan izin alınarak, okul ziyaret edilebilir. Sınıf, tuvalet ve bahçe gibi çocuğun kullanacağı alanlar birlikte gezilerek okul ortamını tanıması sağlanabilir.
- Çocuğun soruları cevaplandırılarak onunla sohbet edilebilir ve çocuğun okulu tanıması sağlanabilir.

Öneri 4: Okulun güvenli hale gelmesi için çocuğa sorumlulukları hakkında bilgi verilebilir.

- Hem kendisinin hem de öğretmenin ve arkadaşlarının sağlıklarını korumak için yapabilecekleri hakkında çocuğa bilgi verilebilir. Okulda ateş ölçümü yapılacağı, maske takma ve fiziksel mesafeyi korumaya yönelik sorumlulukları anlatılabilir. Sınıfta nelere dikkat edeceği, nerede nasıl yemek yiyeceği gibi öğretmeninden alınan bilgilerle çocuk bu sürece hazırlanabilir.

Öneri 5: Çocuğun okula başlamaya yönelik duygu ve düşüncelerini dinlemek ve ihtiyaçlarını fark etmek önemlidir.

- Çocuğun okula dönmeyle ilgili ne düşündüğünü, nasıl hissettiğini anlatmasına fırsat vermek ve anlaşıldığını hissettirmek önemlidir.
- Çocuğa okulda güvende olacağı, bunun için herkesin sorumluluklarını yerine getirmesinin önemli olduğu açıklanabilir.
- Çocuğun salgınla ilgili yetişkinlere yönelik haberlere maruz kalmamasına özen gösterilerek duyduğu kaygının yükselmesi önenebilir.

Öneri 6: Çocuklar ebeveynlerini izleyerek ne hissetmeleri ve nasıl davranmaları gerektiğine yönelik ipuçları edinebileceğinden ebeveynlerin kendi kaygılarını çocuklara hissettirmemeye özen göstermeleri gerekir. Ebeveynlerin hastalığın yayılmasını önlemeye yönelik alınan tedbirlere uymaları, sakın davranmaları ve çocuklara örnek olmaları önemlidir.

Öneri 7: Çocuğun gün içerisinde yapacakları önceden belirlenerek yeni düzene uyum sağlaması desteklenebilir. Okula gidiş ve dönüş saatleri, uyku, yemek ve oyun saatleri, okulla ilgili ve ev içi sorumluluklarını yerine getirebileceği zamanlar planlanabilir. Oluşturulan bu düzenin sık sık değişmemesi, anne ve baba tarafından tutarlı şekilde desteklenip takip edilmesi, çocuğun kendini güvende hissetmesi için önemlidir.

Öneri 8: Ebeveynlerin çocuğun okul hayatıyla yakından ilgilenmesi, çocuğun arkadaşlarının isimlerini bilmesi, okulda neler yaptığı hakkında her gün çocuğuyla sohbet etmesi çocuğun okula bakış açısını olumlu etkileyebilir.

Öneri 9: Okulda yapılan etkinliklerle ilgili evde sohbet edilmesi ve okulda işlenen konuyla ilgili evde eğlenceli etkinlikler yapılması çocuğun okula ve öğrenmeye yönelik olumlu duygularını pekiştirebilir.

Öneri 10: İlk haftalarda çocuğun ağlaması ve anne babasından ayrılmak istememesi durumunda, salgın nedeniyle uyulması gereken kuralları gözeterek, çocuğun kendini daha güvende hissetmesi için bahçede ya da okul girişinde okuldan izin alınarak ebeveynlerden birinin beklemesi iyi olabilir.

Öneri 11: Salgının yayılmasını önlemek için ihtiyaç duyulursa okullarda yüz yüze eğitime ara verilebileceği ve evde farklı yöntemlerle eğitime devam edileceği hakkında çocuğa bilgi verilebilir.

Öneri 12: Ebeveynler ve öğretmen birbirleriyle düzenli olarak bilgi paylaşarak, evde ve okulda yapılanlar hakkında birbirlerini bilgilendirebilirler. Karşılıklı paylaşılan bu bilgiler sayesinde ebeveynler çocuğun okulda yaptıkları hakkında bilgi sahibi olur ve öğretmen çocuğun içinde bulunduğu şartları ve ihtiyaçları anlayabilir.

Öneri 13: Okulla iş birliği yaparak okulun güvenli alanlara dönüşmesi için ebeveynler okulun temizliği, veli gruplarının önlemler ve sorumluluklar hakkında bilgilendirilmesi gibi çeşitli konularda okula destek olabilirler.